

Oslo 19.05.22

Stortingets Familie- og kulturkomite

Innspill fra Norsk Fosterhjemsforening til Prop 86 L, til punktet kommunens adgang til å benytte fosterhjem tilknyttet private tjenesteytere

Norsk Fosterhjemsforening viser til ovennevnte, som er til behandling i familie- og kulturkomiteen. Vårt innspill gjelder det fremsatte forslag til ny bestemmelse i § 15-7 4. ledd i barnevernloven av 2021 om kommunens adgang til å benytte fosterhjem tilknyttet private tjenesteytere.

Bestemmelsen forbyr barneverntjenesten å plassere barn i fosterhjem som har inngått avtale med en privat tjenesteyter om godtgjøring for eller innhold i fosterhjemsoppdraget. Forbudet gjelder ikke fosterhjem Bufetat tilbyr etter § 16-3 annet ledd bokstav a og c. Bufetat skal fortsatt kunne benytte private tjenesteytere i sitt tilbud av spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem.

Vårt innspill:

- **Bestemmelsen bør ikke vedtas.**
Saken er ikke godt nok opplyst, ikke godt nok begrunnet, og konsekvenser for barn er ikke redegjort for.
- **Forslaget har tidligere vært nedstemt, og har slik vi opplever, nå gått under radaren på mange aktører.** Dette kan skyldes at forslaget har vært fremmet under tittel: *Krav om politiattest ved ansettelser i barne- ungdoms- og familieetaten*. Aktører varsles dermed ikke om at lovforslaget også innebærer innføring av et forbud mot kommunenes bruk av fosterhjem som har avtale med private tjenesteytere. Dette forslaget har tidligere vært fremmet, men ble nedstemt i Stortinget. Sakens realitet er ikke endret, og bør derfor ikke vedtas nå.
- **Hensynet til barnets beste taler mot å vedta et slikt forbud.** Det følger av Barnekonvensjonen at det offentlige plikter å vurdere og ivareta *hensynet til barnets beste* når endringer som har betydning for barn vedtas. Vi kan ikke se at departementet har begrunnet *hvorfor* forbudet er til barnas beste, når man innsnevrer kommunens adgang til å plassering hos private tjenesteytere. Grunnen til at kommuner plasserer barn i fosterhjem som har inngått avtale med privat tjenesteyter er vel at det er et reelt behov for dette. Departementet peker da også selv på at det er krevende å vurdere hvordan et forbud vil påvirke tilgang på ordinære fosterhjem *og at det er en risiko* for at forslaget vil påvirke

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

tilgangen på ordinære fosterhjem. Til tross for dette fremmes forslaget. Vi anser begrunnelsen for forslaget å være økonomiske hensyn.

- **Barn har behov for gode fosterhjem, og i dag er det krevende å rekruttere tilstrekkelig antall gode fosterhjem.** Vi anser at det tilsier påkalling av alle gode krefter i samfunnet, herunder private tjenesteytere. Private aktører bidrar til viktig fagutvikling og har god kompetanse på området. Vår opplevelse er at fosterhjem som har oppdrag for private tjenesteytere ofte kjenner seg trygge og godt ivaretatt. Dette kommer barna til gode.
- **Enkelte grupper barn er mer krevende å finne fosterhjem til.** Det er en god del grupper barn som det er vanskeligere å finne gode fosterhjem til. Hva gjør at kommunene ikke skal kunne henvende seg til private aktører for å få hjelp til å skaffe disse barna gode fosterhjem?
- **Mer ansvar til kommunene – mindre handlingsrom.** Gjennom barnevernreformen overføres mer ansvar for barnevern og fosterhjem til kommunene. Samtidig innebærer lovforslaget at kommunene får *mindre* handlingsfrihet. Det er grunn til å sette spørsmål ved dette. Det er barna som må betale når hensyn til økonomi går foran hensyn til barnas beste.
- **Uklarhet mht omfang av lovforslaget.** Hvordan skal forbudet tolkes; vil det også stenge for at kommunen kan kjøpe *spesialiserte* fosterhjem fra private tjenestetilbydere? Departementets merknader til lovforslaget (s 34) tyder på at det kun gjelder ordinære fosterhjem i det det står at: «Bestemmelsen innebærer at barnevernstjenesten ikke kan plassere barn i ordinære fosterhjem som har inngått avtale med en privat tjenesteyter om godtgjøring for eller innholdet i fosterhjemsoppdraget». Men et *ordinært* fosterhjem er definert som et fosterhjem som har *kontrakt med kommunen* (jf s 22) og altså ikke med privat tjenesteyter. Det blir litt merkelig i denne sammenheng å definere de fosterhjem det da gjelder som jo per definisjon ikke kan være såkalte «ordinære fosterhjem,» de har jo sin avtale med privat leverandør og ikke med kommunen. Ordlyden i forbudet synes uansett å strekke seg videre enn ordinære fosterhjem og omfatte forbud mot at kommunen kjøper alle typer fosterhjem, også spesialiserte fosterhjem fra privat tjenesteyter. I så tilfelle er ikke merknadene til lovforslaget dekkende når de sier det gjelder kjøp av ordinære fosterhjem. Dersom forslaget innebærer at kommuner ikke kan plassere barn i spesialiserte fosterhjem vil det være slik at Bufetat har monopol når det gjelder å tilby spesialiserte fosterhjem fra private, og at kommunene ikke direkte kan kjøpe spesialiserte fosterhjem fra privat tjenesteytere, men utelukkende må forholde seg til Bufetat. Dette er problematisk særlig fordi Bufetat *ikke har plikt* til å tilby kommunene slike spesialiserte fosterhjem. Det hadde vært nyttig å få helheten nærmere forklart fra departementets side.
- **Barn med store omsorgsbehov må få gode tilbud,** slik at deres utviklingsmulighet blir best mulig. Skal man satse på stabile og gode fosterhjem må man sikre rammeverk og kvalitet i tjenestene. Utforming av dette må være helhetlig.

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

- **Det er i dag mye uklarhet på feltet fosterhjem, det tilsier at man avventer innføring av forbud.** Vi viser til uklarhet mht hva som er å anse som et «ordinært» fosterhjem, et «forsterket fosterhjem» og et «spesialisert fosterhjem». Hva er de kunnskapsbaserte kriteriene for disse og hvor går grensene mellom disse kategoriene fosterhjem? I dag er det mange barn med store omsorgsbehov som bor i de ulike kategoriene fosterhjem. Vi spør hva som er kriteriene for hvilke barn skal i hvilken kategori fosterhjem? Før dette er avklart bør man ikke iverksette tiltak som kan innsnevre tilgangen på fosterhjem. Omsorgsbehov til barn som bor i fosterhjem kan endre seg i forhold til hva som var forutsetningen da barnet fikk tildelt et fosterhjem, omsorgsbehovet kan også endre seg i løpet av botiden i fosterhjemmet, og bli betydelig større, for eksempel i puberteten. Det er i dag vanskelig for et ordinært fosterhjem å endre status å bli et spesialisert fosterhjem, selv om barnets behov tilsier det.
Hvem skal avgjøre hvilke barn som skal plasseres i hvilken type fosterhjem, og hvordan skal det være betryggende prosesser for å oppnå at barn får rett tiltak til rett tid? I dag synes det å være tilfeldig hvilke barn som plasseres hvor, da mange barn med store behov plasseres i ordinære fosterhjem, som kunne vært plassert i spesialiserte fosterhjem. Man trenger skreddersøm av tiltak for å møte barns behov, og inntil man har tilstrekkelig med fosterhjem, må man ikke iverksette tiltak som kan redusere tilbudet.
- **Barn skal vokse opp i familier fremfor institusjon.** Utviklingen går mot at stadig flere barn med store behov skal plasseres i familier, samtidig som utviklingen går mot å nedbygge institusjoner. Det er en villet utvikling at barn skal vokse opp i en familie fremfor institusjon. Da må regelverket legges til rette for dette, og ikke motvirke det.
- **Det er behov for at de endringer som gjøres er kunnskapsbasert og gjøres med mål å ivareta brukernes behov.** Vi viser til Fosterhjemsundersøkelsen 2022 hvor 1300 fosterforeldre har besvart. Den vesentlige andel er kommunale fosterhjem. Nærmere 80 % er helt eller delvis enig i at barn i fosterhjem har betydelig større omsorgsbehov enn andre barn (jf pkt 4.1. i undersøkelsen) Mange fosterforeldre ønsker ikke å anbefale andre å bli fosterforeldre (2.10), selv om de er veldig glade i fosterbarnet sitt og motiveres av å gjøre en forskjell for barn og ungdom. Det er utfordringene barna og fosterforeldre møter i systemet, samt det å få usikker økonomi som begrunner at fosterforeldre ikke kan tenke seg å bli fosterhjem på nytt eller å anbefale andre å bli fosterhjem. Det er viktig å kunne gjenbruke fosterhjem og ta fosterhjem kan anbefale andre å bli fosterhjem. Disse funnene tilsier at man tar utgangspunkt i brukernes erfaringer når regelverk for fosterhjem vedtas.
- **Departementets argumenter for et lovforbud, er ikke godt nok dokumentert.** Vi savner at de hensyn og argumenter som departementet anser begrunner lovforbudet, dokumenteres nærmere: Departementet viser til at det er vanskeligere for kommunen å ivareta bedre kontroll med oppfølging av barnet og fosterhjemmet der barnet er i et fosterhjem rekruttert av private, samt at barneverntjenestens informasjon begrenses. Departementet peker også

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

på at private tjenesteytere tilbyr bedre vilkår til sine fosterhjem enn det kommunen har gjort uten at det nødvendigvis er begrunnet i barnets eller fosterhjemmets behov.

Tone Granaas
Generalsekretær

Marianne Oftedal
Fagansvarlig

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no